BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉGNEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÓL *Szeredán* 22. *Oktoberben* 1788.

Hadi - apróságok.

Most a' Fő-Hadi-Tanáts' jelentése-is nágyon apróság dolgokot foglal magában, a' mint majd alább következik; láſsuk addig Báró *Valdſtaedtennek* egy Vaſas Regementbéli Hadnagynak történetét. Midőn a' mi Sergeink *Illovárol* a' Bánátba bejjebb húzódnának, egy tsoport lovas Törököt a' mi Húſzárjaink külön ſzorittván, addig kergeték, mig a' Törökök egy pá'ſinttól bé-nött motsáros helyre jutának; ottan az ő lovaik közüll a' motsárbn igen kevesen verdödhettek kereſztül, hogy

belé ne döltek vólna, a' Spáhiſoknak nagyobb réſze gyalog kezdett máſzkálni a' motsárban. A' mnehéz lovagjaink a' Vaſaſok, ezen Spáhiſokot tüzeſen kergetvén, hevennyiben nem vették éſzre a' motsáros helyet, hanem ök-is nehéz lovaikkal belé ſuppadoztak, és ott maradtak; ezek között vala Hadnagy B. *Valdſtaedten*-is, a' ki látván hogy lovaſtól ki-nem jöhet, gyalog probált élete meg-maradására a' motsárból ki-jöni: azonban a' Törökök könnyü lovaikkal ſokan ki-verdödvén, söt még gyalog Törökök-is odá érkezvén, egy Jantsár midön látná az emlitett Hadnagyot lova és fegyvere nélkül a' motsár ſzéliben verdödni, hozzája ment, és kezénél fogva a' sárból ki-húzta; azután pedig kardjával mindjárt a' Hadnagynak nyakához vágott: de a' fejében lévö ſiſaknak nyak-fedezöjétöl azt meg-nem sérthette, hanem maga után rántzikálván, vetni kezdette illyen ſzókkal: Ite! Ite! Vonogatta magát a' Báró, és nem örömeſt ment vólna annak kivánságára rabúl, melyért a' Jantsár ottan ottan néki fordúlt, és 8-ſzor vágott a' nyakához, még-is meg-nem sérthette. Érkezett az alatt két Spáhis-is hozzája, ezek dárdáikkal egynéhányſzor döfték a' melyét, de a' mely-vaſon által nem bánthatták. Utóljára a' Jantsár le-tépi a' ſiſakot a' Hadnagy fejéröl, hogy annak nyakához jobban hozzá-férhesſen; ekkor a' Báró ki-ragadván a' Jantsárnak övéböl a' nagy kéſt, azzal ötet kereſztül döfte: ſzerentsére éppen akkor érkeztenek némely Húſzárok ö hozzája ſegittségére, a' kik a' két Spáhiſt-is öſzve darabolták. E' ſzerént a' Bárónak élete tsak

ugyan

ugyan meg-maradott, de némely rontsolódására és bádgyadtságára nézve most az Ispotályban vesztegfekszik.

Erdélyből Purkeretzröl, Octob. 8-dikán költ magános Levél: A' mi határ-szélleinken Moldova és Oláh-ország-felöll az *Ojtoznál* vólt tsata után, a' tegnapi napig semmi nevezetes nem történt; hanem tegnap, ugymint Octob. 7-dikén, a' *Mavrojéni* kezé alatt lévö Törökök, mintegy 4-ezerböl álló Seregjel, a' Tömösi Passusra igen dühösön rá-ütöttek: de ezt, a' gyalog Székelyeknek Obestere B. *Mayersheim*, még tegnap elött jó idején meg-tudván, elegedendö Serget vett magához, azt a' határ-szélben lévö Sántzokban jól el-rendelte, és e' szerént az ellenséget készen várta. Reggeli 8 óra tályban az emlitett napon a' Törökök meg-érkezvén, el-tökéllett vakmeröséggel rá-ütöttek a' miéinkre; kikre midön a' mi ágyuinkból sürü lövések estenek vólna, az ö gyalogaik közül mintegy 600-zan, a' földön hason mászkáltanak egészlen az ágyuknak végéig; ezt látván az Obester *Mayersheim*, a' gyalogokkal a' földre kezde reájok zápor elsö módjára tüzeltetni; azonban a' Húszárok és Dragonyosok két-felöll jól meg-markólt kardokkal rájok tsaptanak, és az ellenségnek vakmeröségéhez képest jól hozzá láttak a' dologhoz annyira, hogy a' meg-futamtatott ellenségnek; a' völgy nem vólt elég tágas a' szalasdásra, hanem egymás hátára-is fel-hágtanak. Húllott az ellenség! A' Húszárok után a' gyalogok-is nyomultak a' kergetésben. Vólt itt préda, pénz, fegyver bövséggel, nem lehet azt eléggé ki-beszélni.

ni. A' tsata helyén halva maradott mintegy 100-ig való Török, azokon kivül a' kiket a' mi 6-fontos ágyuink és a' sürü kartáts még eleintén el húllatván, a' sebesekkel edgyütt el-vitettenek: fogtanak itten-el a' miéink 3 Záſzlókot, és némely Törököket. Réſzünkröl itten igen kevés kár eſett: tudtomra vagy 3 Húſzáraink ſebeſittettek-meg; és egynéhány gyalogok, a' kik a' prédára igen eleinten a' Sántzból ki-ſzöktenek, többnyire Arnótok, Oláh-orſzági nállunk ſzolgáló Oláh katonák. Ezek közül az elsö, mihelyt a' Sántzból ki-ugrott, egynéhány lépés után mindjárt az óldalán kereſztül lövetett; erröl némellyek ugy vélekednek, hogy a' mi tüzelö Sergünk eleibe ſzaladott, és az *Oroſz* Regementbéliek' tüzelése-által kapta vólna azon lövéſt. Az Obeſter *Mayersheim* lovának a' feje meg-ſebeſittetett, még moſt-is a' fejében van a' Török golyóbis. Éppen moſt jöve onnan a' Tömösböl egy Dragonyos ide *Purkeretzre* ollyan hirrel, hogy a' Törökök két annyi erövel ismét próbálni akarnak ezen Paſsuſon; de hiſzem mi-is tudunk két annyi erövel állani elö, mint elsöben vóltunk. Máskor többet irok.

Temesvárról Octobernek 7-dikén költ Levél-ſzerént, a' Törököknek Bánátusból való ki-költözéſek, és hogy ſok ágyuikot hátra hagyták vólna, tsak tsupa ohajtott kivánságnak marad; mert a' Törökök magokot *Káránſebesnél* fülig bé-sántzolták; melyböl azt lehet gondolni, hogy ök ezen az öſzön bejjeb jöni ſem ſzándékoznak, de télre ſem akarják a' Bánátot el-hagyni. A' mi Táborunk-is *Lugos* és *Zákul* között magát Sántzokkal körül vette; és nem

ſokára

ſokára *Drágojéſt*, *Ohába*, és *Fikátár* határain egy más Táborunk fog meg-telepedni, hogy *Temesvárnak*, *Verſetz* és *Lugos*-felöll való vidékét óltalmazhaſsa. — A' múlt napokban némely Inſinérek elküldettek, a' Maros vizén lévö hidnak meg-nézésére, hogy ha az ellenség közelebb nyomulna mi hozzánk, miképpen lehetne azt hirtelenséggel felſzedni vagy el-rontani. Az itten körül lévö Falukban, bajoſon lehetett a' paraſztokot annyi bátorságra venni, hogy gabonájokot a' földbe veſsék. — A' midön *Lugos* Városſában minden-féle gyülevéſz Nép prédálna és puſztittana; egy ottani Patikárius kiállván az uttzára, igy kezde kiáltozni: „ Jertek-bé Barátim! az egéſz Patikámból vigyétek a' kinek mi tettzik, egyétek igyátok; mert én futok, és külömben-is az ellenség kezére jut. „ Már itt lehet képzelni, hogy azok a' prédáló Oláhok mennyi-féle édes tsemegét kóſtolgathattanak, és azoknak mennyi ereje lehetett. — A' Nagy Vezér, ö Felségéhez Követeket küldvén, 6 hónapokig fegyver nyugváſt kéretett; melyre a' mint a' ſok águ-hir beſzélli ö Felsége azt felelte, hogy tsak folytaſsa a' Nagy Vezér a' maga el-kezdett, és ſzerentséſen tett foglaláſait a' meddig lehet. — A' Bánátusban tapaſztaltatott, hogy a' Törökök ollyan távólról és oly nagy dörgéſsel ágyuztak a' miéinkre, hogy mi az ö ágyuikot 36 fontoſoknak lenni gondoltuk, a' mig a' golyóbiſsokból meg-esmértük hogy tsak 12 fontoſok, ezen ágyukot ök kétſzeres töltéſsel töltvén, a' golyóbiſsokot ruhával és egyéb ollyan dolgokkal bé-kötözik, hogy az ágyunak üreſségét meg-telje: e' ſze-

e' ſzerént ollyan meſzſze lövik az ö golyóbiſsaikot, hogy a' mi ágyuink az ö lövéſeikre éppen nem felelnek. Ambár ezen meſzſze vetett golyóbiſok nagyon egyenetlenül járnak-is, még-is ezen lövések által a' mi Táborunkban ſok kár eſik, és naponként mintegy 60-nig való réſzünkröl el-eſik és megſebeſittetik; mint nevezeteſen Sept. 15-dikén a' *Volfenbüttel*, *Tertzi*, *Reiſzki* Batalionok, és a' Markotányoſok ezek által ſok kárt vallottak. 10-dikben pedig tapaſztaltatott, hogy a' Török piſtolyokból mintegy 120 lépéſig ſzolgált a' golyóbis. Már egy bizonyos Bánátuſi Hadi-történettöl fogva a' mi ſzéllsö ör-állóink, a' mi ágyuinknak el-ſzolgálásán kivül nem tétetnek. — *Zemlinböl* Octobernek 3-dikán költ: A' *Bolieſtzénél* lévö Táborhoz a' múlt hónapnak végén ollyan parantsolat ment vala, hogy minden órában kéſzen légyenek az el-indulásra; de ezen hónapban azon parantsolat viſzſza hivatott, és úgy láttzik, hogy azon Sereg, téli ſzállásra-is *Bolieſtzénél* fog maradni. Hogy a' mi Bánátuſi Táborunk és örizeteink egéſz *Orſováig* a' Törökök elött némely helyeken igen idején húzták vala magokot hátra; arra az a' parantsolat adott vala alkalmatoſságot, hogy minden helyeken álló Sergeink, mikor álló hellyeiket el-hagyni kéntelenittetnek, akkor az utólsó ſzükségben minden éleségre tartozó dolgokot, melyeket magokkal el-nem vihetnek, gyújtsanak-fel, hogy az ellenség haſznát ne-vehesse: a' parantsolatnak ezen réſze némelyektöl roſzſzul értésböl igen hamar telyeſittetett; melyböl ſzármazott járméra, már mi-is Zemliniekül kéſzen valánk Pé-

ter-

tervárad felé Sergeinkel indulni, minthogy a' Nagy Vezérnek a' *Seráskierrel* edgyesült Tábora Belgrád felé jövén, ugy hallatik vala, hogy egész erövel Zemlinre akarna próbálni. Egy szóval már Sergeink és hajóink a' Zemlinböl el-indulásra készen valának, midön ö Felségétöl egy parantsolat jöve az iránt, hogy a' Zemlini Sántzainkot semmi képpen el-ne hagyjuk, hanem a' leg-utólsó legényig és tsepp vérig óltalmazzuk. Valósággal ollyan állapotban vagyon most Zemlin, hogy 60 ezer Török ellen a' benne lévö örizet-is meg-óltalmazhatja: kiváltképpen miólta *Kotzim* meg-vétetett, miólta *Románzov* közelget, a' kinek nevétöl-is mind régebben az *Eugéniusétól* vagy a' *Hunyadiétól* reszket a' Török; és miólta *Laudon* derék lépéseket tett, azólta a' Törökök sokat el-vesztettek elébbeni bátorságokból. Zemlinben a' lakósoknak házai minden esetre megbetsülltettek, hogy ha azok valami módon le-romlanának, tudassék ki-ki mi kárt vallott. Az Ispotályok *Belegitsröl*, *Iregröl* és *Rumáról* a' szárazon *Kárlovitzig*, onnan pedig a' Vizen *Báts* Vármegyébe *Apatinra*, és *Palánkára* által-költöztettek. A' *Szurdoki* hid fel-szedetvén, *Péterváradra* vitetett. *Belgrádnál* 57 Török Sajkák minden órára készen állanak, hogy Zemlint és Szabátsot egyszersmind meg-támadják. Belgrádban Octobernek 10-dikétöl fogva minden reggel sok ágyuzások esnek, de mi okból nem lehet által látni. *Ujpalánkánál* a' Török sok lajtorjákot készittettek, melyeken a' Váraknak meg-vételekor a' kö-falra szoktanak fel-hágni; és azokot Belgrád-felé fel-költöztették: maga a' Nagy

Vezér-is Belgrádban lenni mondatik. — *Ó-Grádiskából* irják, hogy az öszi esözéstöl már a' Szávavize áradni kezdvén, tsak alig ha *Török Grádiskának* oftroma ezen öszröl el-nem fog maradni; mint-hogy Vezér *Laudonnak-is Zemlin*-felé kell nyomúlni, a' mint már-is nem mesztze vagyon. A' Fö hadi Tanátsnak mostani jelentéiei tsak ezen következendök:

(**) *A' Zemlini Táborból Octob.* 10-*dikén költ*: A' Pántsovánál Táborban lévö Törökök Octob. 8-dikán Sátraikot fel-szedvén, tsoportonként a' Portsa patakja-felé vették útjokot: a' kemény szél, mely ezen napon fútt, akadályoztatta öket a' vizen való által-menetelben, azért az ö Sergeiknek egy része a' patakon innen Táborba szállott; azok pediglen a' kik által-mehettenek, az ottan lévö szél-malmok és a' Kápolna között telepedtenek-meg. — — 9-dikén sürü köd lévén, nem lehetett észre-venni, hogy vallyon ezen Törökök meg-maradtanak-é azon szálláson? vagy Belgrádba fel-költöztenek. — Octobernek 8-dikán ismét 10 Török Jobbágy Famaliák költöztenek-által mi-hozzánk. Az elött való napon *Vrackárnál*, az ugy nevezett *Eugenius* Sántzánál, a' mi Szabad-sergeseink 103 darab szarvas marhákot fogtanak-el. Eddig vagynak a' Fö-Hadi Tanáts apróságai. (**)

A' múlt Kurirban kevés szóval emlitett Török hajókról, a' Budai Ujság levél ezt mondja: Belgrádhoz Octobernek 3-dikán 4 Gályákon 800 Törökök, és ugyan 46 Sajkákon, mindeniken külön külön 100 Törökök érkeztenek-meg, és a' Vizi-Városnak partján ki-kötöttek: mindenik ezen 50 hajók közüll min-

den

den ágyuit meg-érkezésekor ki-lötte; melyre az egész Belgrádban-is minden ágyuk vizsza-köszöntésül 3-szor ki-lövettek, e' szerént a' sok köszöntö ágyuzásnak dörgéſei, szintén 7 órák alatt meg-nem szüntenek. A' hir azt beszélli a' Belgrádiakról, hogy még 4000 Spáhisokot várnak a' szárazon, és azután Zemlinre egész erövel szerentsét próbálnak. — Az ujjabb Bétsi hirek-szerént már a' Bánátusból a' Nagy Vezér egész Táborával fel-húzódott Belgrád felé; vagy azért hogy Zemlinre üsön, vagy azért hogy ottan téli kvartélyra szálljon. A' Bánátban sok éléség és egyéb hadi-készületek hagyattak a' Törököktöl. Ez a' hir azt mondja továbbá, ha igaz, hogy Generál Gróf *Vartenslében* a' keze alatt lévö Táborral vizsza-térvén elébbeni álló-hellyére *Mehádiába*, és a' Duna melyékére; ottan fogna egész télen szálláson maradni. A' Nagy Táborunknak egy része pediglen már-is *Temesvár* vidékéröl Zemlin-felé fel-indult vólna, nagyobb része pediglen egy hitelt érdemlö Levél-szerént Octobernek 11-dikén a' Duna-felé bé-nyomulván, már *Versetzig* érkezett vala. — Bétsben azon tengeri ütközet, melyben a' Kaputány Basa meg-veretett, mintegy 300 ölnyi hánykodó tengernek kék lángban képzelésével a' két hajós Sergeknek menydörgö ágyuzásaival, a' múlt hétfön, ugymint Octob. 13-kán a' tüzi játéknak Fö-Mestere *Stuver*, igen pompáson ki-mutatta. — — Khotzimban a' több ágyuk között 14 Lengyel-országi ágyuk-is találtattaknak lenni mondatnak, melyeket a' Káminieki Lengyel Komendáns alattomban adott vólna által a' Khotzimiaknak: már

kér-

kérdés viſzſza fognak-é ezen ágyuk a' Lengveleknek adatni? — A' Kotzimi Baſa Hertzeg *Kóburgnak* és Generál *Sóltikovnak* mindeniknek egy drága nyereg ſzerſzámmal ékesült paripát ajándékozott. — Hertzeg *Kóburg*, söt Muſzka Vezér *Románzov*-is gyengélkedö egéſségben lenni mondatnak.

Külsö Országi Tudóſittáſok.

Montenégróból Májor *Vukáſsovits* Sept. 29-dikén viſzſza érkezvén katonáival edgyütt *Zengbe*, végel lett ebben az eſztendöben annak a' nagy reménységet igérö, és nagy várakozásnál egyebet nem ſzült *Skutari* Basával való hadakozásnak. Ennek a' minden haſzon nélkül tett költségünknek fáradságunknak okai ezek lehetnek: hogy a' *Skutari* Baſa kettös hit-ſzegéſt tett; mind mi ellenünk, mind a' Porta ellen: de fö-képpen az: hogy ezen eſztendöben lehetetlen vala a' Muſzka hajós Seregnek a' közép tengeren meg-jelenni; de a' jövö nyárra ha még ſzükséges leſzſz a' hadakozás, a' Muſzka hajós Sergek nagyon kéſzülnek, és akkor ezen réſzröl-is fontoſabb történeteket hallhatni. A' *Vukáſsovits* viſzſza jövetele módjáról láſsuk ezen következendö Zengböl Octob. 5-dikén költ Levelet, A' Montenegrinuſok tsak pénzért valának *Vukáſsovitsnak* barátí, söt a' ſok arany ajándéknak el-vétele után-is, az ö ſzándékait mozduláſait, a' *Skutari* Basának elſzokták vala árulni; erre nézve látván *Vukáſsovits*, hogy azoknak baráttságok a' pénznek el-fogyáſa után nékie veſzedelmére forduhat, el-végzé magában, hogy Sergeivel Montenégróból ki-költözzék.

Ezen

Ezen ki költözésre válaſzta egy innep napot, a' midön a' Montenegrinuſok tsak 60 örizöket hagytanak a' *Vukáſsovits* Sergénél, a' többi ſzéllyel oſzlottak; ezen 60-nt a' Májor mind rendre meg-kötöztetvén, meg-indula Sergeſtöl Katáró-felé, a' fogoly Monténegriſokot maga elött gyalog, út mutató Kalauzoknak hajtván. Már egy napi járó földre el-távozott vala Montenegrótól, midön máſod napon délben az ötet kergetö Monténegrinuſok Táborát érkezni látta; azért a' foglyokot hátulról ſorba állitván, azoknak fejei között kezdett a' kergetökre viſzſza-tüzeltetni, azonban tüzelve mendegelt: e' ſzerént a' kergetök, nem akartak reája és Sergére tüzelni, ne hogy magok felelekezeteket meg-lövöldözzék, hanem akadály nélkül el-érkezett a' Tenger partjára: a' Velentzeieknek *Kataróban* lévö Generáliſsa, a' *Vukáſsovits* érkezését meg-értvén, ötet a' maga 380-ból álló Sergével edgyütt betsülettel fogadta. A' Májor *Vukáſsovits* a' Tenger-partján a' Monténegrinuſokot el-öldoztatván, azokot hazájokba viſzſza-botsátotta. Valósággal, ha az Albániai Sivatag havaſi Monténegrinuſoknak hitetlenségétöl Májor *Vukáſsovits* nem félt vólna; bámulásra méltó dolgot vihetett vólna véghez: mint példának okáért a' *Vukáſsovits* keze alatt lévö, a' Likáner Regementbéli Hadnagy *Orlovits* 30 legénnyeivel (és edgy vasból való kisded ágyuval, melyet a' Kikánerek vállaikon hordoztanak, és lövöldöztek vélle) egéſz *Skutari* Városát ugy meg-rémitette, hogy nagyobb réſze el-ſzaladott, a' más réſze pediglen fel-adta vólna nékie *Skutari* Városát, ha

ö azoknak hit-ſzegéſektöl nem félt vólna; de erre nézve a' Városon kivül egy dombnak tetejére ſzállott-meg: a' hol midön némely a' Várba igyekezöket, a' les-helyekbe rakott legénnyei által el-fogatott vólna, azoktól meg-tudta, hogy az el-ſzaladottak nagy Serget gyüjtvén ö ellene jövöben vagynak; ekkor az emlitett Hadnagy, a' Majorhoz viſzſza-tért. Azután a' Majorral edgyesülve rá-mentenek *Bux* Városſára, ottan ſok Törököket le-vágtanak, és azok között a' Skutari Basának teſtvér öttsét-is: maga a' Skutari Baſa ezen alkalmatoſsággal a' karján egy ſebet kapott, és a' kontyát el-veſztette. Ezen Majornak keze alatt lévö kevésböl álló katonáink, egéſz Albániában a' Törökökbe nagy félelmet öntöttek vala, és ha a' Monténegrinuſok alattomban a' Törökökhöz hüségeſek nem löttenek vólna, alkalmaſint *Vukáſsovits* egéſz Albániát el-foglalhatta vólna. Viſzſza jövetelekor a' Major, a' hadi-akadályokot, nevezeteſen a' puska-port, ottan hagyta; a' melyet a' Sivatag-havaſi Nép meg-találván, a' midön oſztozódnék belölle, öſzve-veſznek felette: itt tsak a' hibázott, hogy a' veſzekedö havaſiak közüll valamelyik egy lövéſt tégyen, és a' puska-por mindnyájokot hitetlenségekért a' levegöbe fel-veſse. Moſt a' Monténegrinuſok káromolják *Vukáſsovitsot*, hogy öket a' Skutari Baſa hüségétöl el-pártoltatta, és már öket oda hagyván, ök a' Baſa dühöſſégének tárdjai fognak lenni.

Ukrániából Sept. 22-dikén irják, hogy *Otzakov* Vára az *Oroſz* Sergek által, mind a' ſzárazról, mind a' vizröl két papokon egymás után ſzüntelen

ágyuz-

ágyuztatott, mely által tsak nem minden épületek nagyon le-rontattak, és a' Várnak egy réſze tüznek lángjával meg-eméſztetett. Még egynéhány napokon e' ſzerént *Otzakovnak* oſtromát Hertzeg *Potemkin* folytatni ſzándékozik, és azután reménli, hogy lajtorjákon a' Vár romláſaira fel-hágván, fegyvernek erőſzakja által azon Várat meg-veheti. A' tenger-felöl ezen Várat Hertzeg *Naſzſzau* oſtromolja, de a' Kaputány Baſa egy alkalmas hajós Sereggel 20 tengeri mért-földnyire háta megett állván, gyakorta el-küldött hajói által a' Hertzeget nyughatatlanitja, melyek által az oſtromlásban nagyon akadályoztatik. Erre nézve Hertzeg *Naſzſzau* 5 elsö nagyságú, Liniabéli hajókot állitott a' maga hajós Sergének háta megé, hogy azok a' Kapitány Basának nyughatatlanittáſait viſzſza-verheſsék. — Egy más Octob. 2-dikán költ Levél-ſzerént: Az *Otzakov* béliek nyakaſon óltalmazzák ugyan magokot, de már az Oroſzoknak tsak nem minden oſtromló Battériai annyira el-kéſzültenek, hogy azoknak tüzét bajos leſzſz a' Várbélieknek hoſzſzaſon ki-állani. Ollyan ſzép oſtromló kéſzületet, ollyan ſok és oly nagyságú ágyukot egy tsomóban, még a' napkeleti tartományok nem láttanak; a' milyenek most *Otzakov* körül a' ſzárazon és a' vizen, az Oroſzoknak Táborában találtatnak: azért nagy reménység vagyon iránta, hogy *Otzakov* 14 napok alatt az Oroſzoknak kezében léſzen. — *Pétervárából* vagy *Peburgból* a' *Bender* és *Otzakov* tályéki dolgokról Septembernek 19-dikén igy tudóſittatunk: A' Hertzeg *Potemkin* keze alatt Táborban lévö Oroſzoknak bal

ſzár-

ſzárnyára Sept. 7-dikén mintegy 50 lovas Törökök; kik a' gyalogoknak elöljárói valának rá-ütni akarván, leg-elsöben a' ſzéllsö vigyázaton lévö Butsiſi Kozákokot támodták-meg; mihelyt ezt Generál *Suvarov* éſzre-vette; mindjárt 2 Batalion Gránátéroſokot azon Kozákoknak ſegittségére küldött: itten azok között egy tsata támodván; a' Törökök-is mintegy 3-ezerre ſzaporodtanak a' tsatára. A' tsatának piattza tellyes lévén sürü viz-árkokkal; gödrökkel, azokban a' Törökök magokat el-rejtették, hogy a' Gránátéroſok tüzeléſe elött, mint valami Sántzokban el-rejtezheſsenek; de mihelyt az Oroſzok közelebb nyomúlván, öket a' bajonétokkal kezdették az árkokból ki-döfölni; mindjárt a' Törökök hátat adván; meg-futamodtanak. Példa nélkül való vitézséggel viſelték itten az Oroſz Gránátéroſok magokot, tsak ugyan el-eſett közüllök 3 Al-Hadnagy, egy Záſzló-tartó, 138 gránátéros; és 12 Kozákok: meg-ſebeſittettek pediglen; maga Generál *Suvarov* a' nyakánál, de gyógyúlhatolag; Májor *Menejei*, 3 Kapitányok; 2 Hadnagyok; 290 Gránátéroſok, és 4 Kozákok. Az ellenség réſzéröl közel kétſzer ennyin eſtenek-el és ſebeſittettek-meg: — Ugyan azon Péterváráról jött Levél-ſzerint; Sept. 10-dikén a' Kaputány Baſa, hajós Sergével *Otzakov* felé közelgetvén; *Bereſánnál* vas-matskát le-ereſztette, és igy mintegy 40 tengeri mért-foldre *Otzakov* elött meg-állott: 11-dikén az egéſz hajós Sereg el-tünt onnan, de kevés idö múlva ismét viſſza jött, állott pedig azon hajós Sereg 59 minden-féle nagyságu Tengeri-hajókból; a' Sajkákon és tsólnakokoll

kokon kivül. A' Kaputány Basa következendö na don a' Liniás-hajókkal közelebb nyomúlt a' Vár hoz, 4 gállyákot, és 4 ágyuzó hajókot Beresan és a' maga hajói közzé állitott; 12 *Kirlángitsi* hajó kot 15 ágyuzó hajókkal közel a' Szigethez állitott, és ezen állapotjában vagyon még most-is. Sept 15-dikén mintegy 400 embert *Beresánnál* a' szárazra ki-szállittott. — 19-dikén minekutánna az Oroszok két Battériákot *Otzokov*-felé, és a' hajós Seregnek bal-szárnya-felé a' partra el-készitettek vólna, és ugyan más Battériát a' kertek közzé jobb-kéz felöll a' Várhoz igen közel; ekkor a' Várbéli Törökök egy igen dühös és tüzes ki-ütést tettenek, nevezetesen az Oroszoknak hadi-vadász Batalionjait támadták-meg. A' kémény ágyuzás, tüzelés, és viadal tartott közöttök mintegy 4 óráig; a' Törökök itt-is magok hasznára forditották az árkokot és gödröket, melyekböl magokot vakmeröképpen ól talták; de tsak ugyan utóljára azokból ki-verettek, és a' Várba bé-üzettek, még pedig ugy, hogy az itt el-esett és meg-sebesittetet Törököknek száma 5 ezernél többre megyen. Ezen kivül a' Város, az Oroszok bombija által sok helyeken meg-gyúlaszta tott, és annak tüze tartott más napon reggelig. Az Oroszok részéröl estenek-el itten 2 Kapitányok, 2 Káplárok, és tsak 28 hadi-vadászók, minthogy ezek az ö Sántzaikból és álló-helyeikböl meg-nem mozdúltanak, és igy kevesset ártott nékiek az ellenségnek tüzelése: tsak ugyan meg-sebesittettek fele sen, ugymint Generálm. *Golenistsév-Kotusov*, 1 Fö Hadnagy, 2 Al-Hadnagyok; 1 Szergeánt, 1 Káp

lár, 110 hadi-vadáſzók, és 3 ágyuſok. Kevés napok múlva ollyan állapotban léſznek az Oroſzok Battériáik *Otzakov* Vára körüll, hogy lehetetlen léſzen az oſtromot 14 napnál tovább a' Varbélieknek el-ſzenvedni vagy ki-állani. Azt-is meg-kell jegyezni ugyan azon Levél-ſzerént, hogy a' moſtani oſtromlásnak módja ſzerént, az ágyuk fő-képpen a' Várbéli épületeket ſzokták le-rontani, nem pedig a' földel töltött kő-falakot, a' melyeknek el-lövöldözéſe gyakorta több költségbe és kárba kerül, mind ſem meg-érdemlené.

A' Fekete-tengeren lévő Török hajóknak egy réſze *Krimben*-is akarván az Oroſzoknak vagy Muſzkáknak dolgot adni, *Schilandinál* a' parthoz közelittvén, igyekeztek ki-kötni; de ott-is ollyan ellent álláſt találtanak, hogy egy hajójoknak el-merülésével és ſok károkkal kéntelenittek Krimnek békét hagyván, a' parttól ismét el-távozni. — A' *Benderi* Törökök egy hidat kéſzittettenek a' Dniſzter vizén, hogy azon által menvén némelykor Beſserábiában bé-üthesſenek prédára; de az ottan jó eröss Táborral lévő Oroſz Generál *Suvarov*, ezen ſzándékjoknak naponként akadályt ſzerez: mely-ſzerént a' Zaporogi Oroſz Kozákok, és a' Törökök között ottan gyakor tsatázálok esnek. — A' *Svéd* Udvar, és az Oroſz Tsáſzárné között való ellenkezés haboru, a' Pruſzſzus Királynak közben járása, egy Berlini Octob. 8-dikán költ Levél ſzerént, annyira le-tsendeſittetett, hogy tsak ez a' kérdés forog még fenn: Valyon a' *Svéd* Udvar akarjaé azon tíz milliomokot, melyeket az Oroſz Tsáſzárné a' hadi költségért kiván, meg-fizetni vagy nem? Ha akarja; tehát a' Berlini Udvar, vagy a' Pruſzſziai Király nem láttatik azzal ellenkezni, hogy ezen ſumma pénzt a' Svéd Udvarért költsön, az Oroſz Tsáſzárnénak meg-adja; ollyan fel-tétellel, hogy a' meddig ezen Summa pénzt a' *Svéd* Udvar le-fizetheti, addig *Pomerániának* azon réſze, a' melyet a' *Svédek* birnak, maradjon zálogul a' Pruſzſziai Király kezénél.